

Vlakdekkende inventarisatie naar jaarrond beschermde nest- of verblijfplaatsen van diersoorten op toekomstige natuurbegraafplaats Hoeve Ruth



Vlakdekkende inventarisatie naar jaarrond beschermde nest- of verblijfplaatsen van diersoorten op toekomstige natuurbegraafplaats Hoeve Ruth

Opdrachtgever:

Familie Swinkels te Vlierden

Contactpersoon:

Joyce Sengers, EEN&AL natuurbegraven

Uitvoering:

Koen de Louw, Martijn van de Loo, Jeroen Soontiëns



Eindhoven, april 2017

Inhoudsopgave

INLEIDING	4
RESULTATEN	5
VOGELS.....	6
SPECHTEN.....	6
ROOFVOGELS	7
INSECTEN.....	10
MIERENKOEPELS	10
ZOOGDIEREN	11
VLEERMUIZEN	11
EEKHOORN	12
DAS	13
CONCLUSIE.....	14
BIJLAGEN	16

Inleiding

De voorgenomen omvorming van het cultuurbos bij Hoeve Ruth naar een natuurbos met natuurbegraafplaats brengt ingrepen met zich mee die mogelijk een negatieve invloed hebben op de aanwezige fauna. Naar aanleiding van de natuurtoets die in 2016 is uitgevoerd (Scholten, 2016¹) is in 2017 een vlakdekkende inventarisatie uitgevoerd naar jaarrond beschermde nest- of verblijfplaatsen van diersoorten. De juridisch relevante aspecten zijn reeds aangegeven in de rapportage uit 2016 (Scholten, 2016¹).

Tijdens de inventarisatie in 2017 zijn bomen gemarkeerd met vaste nest- of verblijfplaatsen en is tevens gekeken naar de aanwezigheid van holen op het terrein, die mogelijk door beschermde soorten worden gebruikt.

Op 28 maart 2017 en op 17 april 2017 is het terrein bezocht en zijn alle bomen in het gebied systematisch visueel geïnspecteerd. Specifiek is er gekeken naar holten in de bomen, spleten en schorsplaten, nesten van roofvogels (horsten) en nesten van eekhoorns. Op grondniveau is een inventarisatie gedaan van burchten en mierenkoepels. Met het oog op de ontwikkeling van de natuurbegraafplaats waarbij de ontwikkeling van natuur centraal staat zijn andere ecologisch waardevolle locaties en elementen eveneens gekarteerd:

- Plukbomen
- Spechtensmidsen
- Waardevolle lijnvormige houtopstanden (potentiële functie als vliegroute van vleermuizen)

In deze rapportage zijn de resultaten van de inventarisatie opgenomen en omschreven. De relevante beschermde of als zodanig te beschouwen elementen zijn in het veld gemarkeerd en opgenomen in figuur 1 en in de bijlage. De resultaten dienen als leidraad voor het uitvoeren van werkzaamheden op de natuurbegraafplaats.

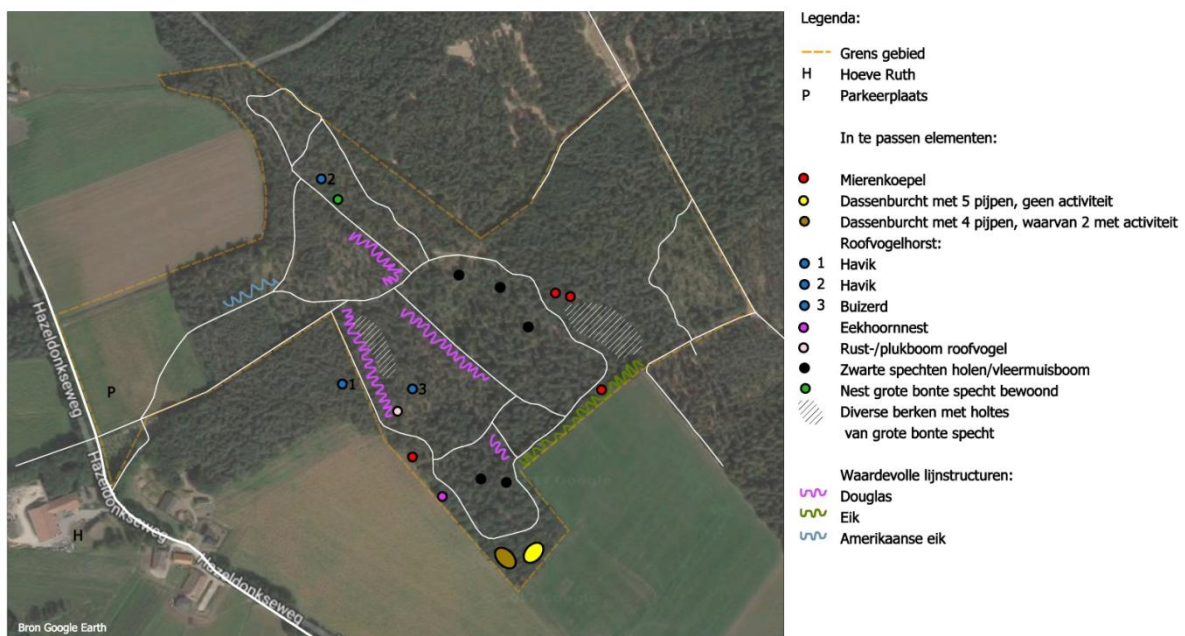
¹ Scholten, H. (2016). Natuurbegraafplaats Hoeve Ruth, Vlierden. Beoordeling in voor Natuurbeleid en -wetgeving. Rapport 16-085. Ecogroen bv Zwolle.

Resultaten

Op het terrein zijn de volgende beschermde natuurwaarden aangetroffen (figuur 1):

- Vijftal bomen met (oude) nestholten van zwarte specht deze holten kunnen mogelijk gebruikt worden door vleermuizen
- Meerdere bomen (veelal berk) met nestholten van grote bonte specht
- Drie horsten van roofvogel
- Een eekhoornnest
- Een dassenburchtcomplex
- Vier mierenkoepels

In het terrein zijn deze objecten tijdens de veldbezoeken visueel zichtbaar gemaakt.



Figuur 1: overzichtskartaal natuurwaarden (opgenomen in groter formaat in de bijlage)

Vogels

Spechten

Er zijn verschillende zogenaamde spechtenbomen vastgesteld en gemarkeerd. Op basis van de nestholten is zichtbaar dat zowel de grote bonte specht, als de zwarte specht behoort tot de aanwezige broedvogels (zie foto's).



Foto 1. zwarte specht



Foto 2. zwarte specht



Foto 3. grote bonte specht



Foto 4. grote bonte specht

Een specht (in dit geval de grote bonte specht) maakt ook gebruik van bomen om dennenappels vast te klemmen tussen de groeven van de bast. Een zogenaamde spechtensmidse. Zo kan de specht makkelijk de zaden uit de appels pikken. De lege dennenappels vallen daarna op de grond. De specht maakt keer na keer gebruik van dezelfde boom en de plek is daarom herkenbaar door de vele aangepikte dennenappels die bij elkaar liggen. Een dergelijke boom is een belangrijk onderdeel van het leefgebied en daarom is de betreffende boom op het terrein gemarkeerd.



Foto 5: Overzicht spechtensmidse

Tijdens de inventarisatie is zowel de grote bonte specht als de zwarte specht waargenomen. Een derde spechtensoort is geïdentificeerd aan de hand van zijn roep. Dit is de groene specht. Een belangrijke voedselbron voor een groene specht zijn rode bosmieren. Opvallend was de aanwezigheid van veel boomklevers die ook weer gebruik maken van kleinere boomholtes. De nesten van spechten zijn net als andere vogelnesten in het broedseizoen beschermd, maar zijn niet jaarrond strikt beschermd. Aangezien de hollen van spechten door andere diersoorten gebruikt kunnen worden (waaronder vleermuizen), beschouwen we deze hollen en daarmee de gehele boom toch als te beschermen element op de natuurbegraafplaats.

Roofvogels

Op drie locaties is een roofvogelnest vastgesteld. Twee haviksnesten en een buizerdnest. Onder deze bomen zijn oude prooiresten aangetroffen als ook een postduifring. Op diverse plekken in het gebied zijn plukplaatsen gevonden met veerresten van prooidieren (duiven). Omdat (post)duiven alleen bij havik een substantieel deel van het dieet uitmaakt en slechts in beperkte mate bij buizerd, zijn dit waarschijnlijk prooiresten van havik. Beide soorten zijn ook roepend waargenomen.

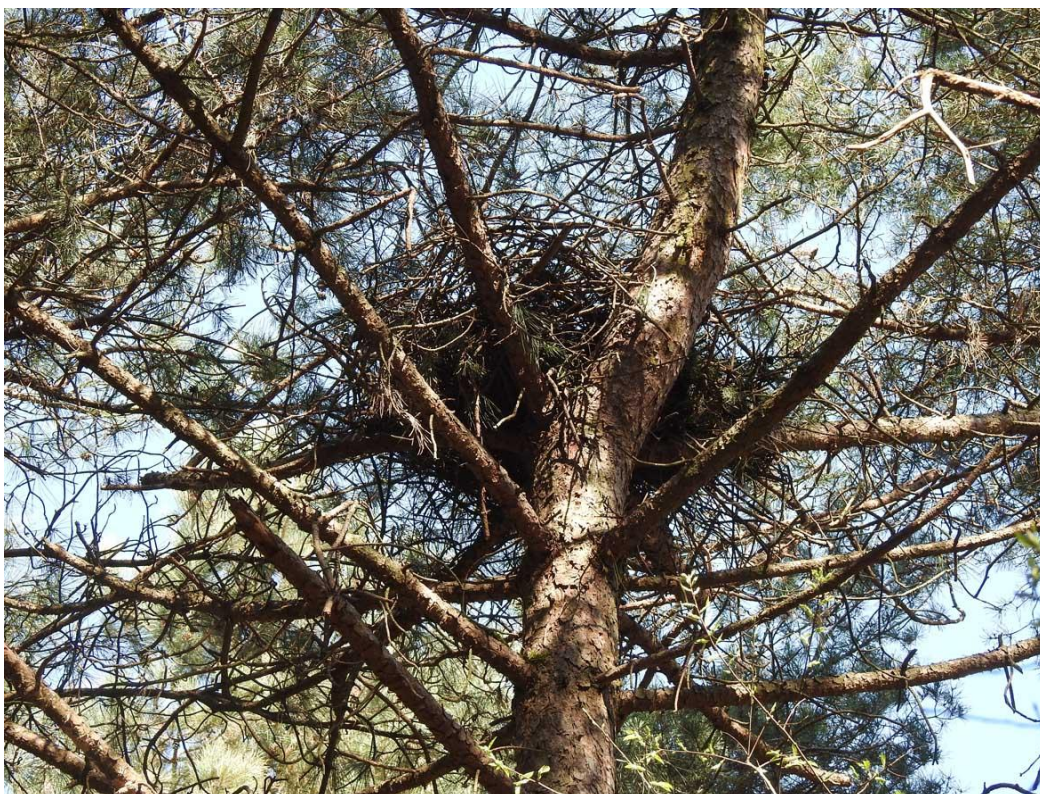


Foto 6: waargenomen horsten



Foto 7: voorbeeld prooiresten

Er is ook een braakbal aangetroffen onder een douglasspar. Hoog in deze spar zijn excrementen (uitwerpselen en urine) te zien als witte tekeningen op de takken en de stam. In de braakbal zijn geen botten aangetroffen, maar wel met haren en veren. Dit is kenmerkend voor zowel sperwer als havik. Gezien de dikte van de braakbal is deze echter afkomstig van havik. Deze boom wordt dus gebruikt als rust- of plukplaats (ecologisch waardevolle boom) en staat binnen 50 meter van een roofvogelnest. Deze boom is ook gemerkt. Alleen de horsten van roofvogels zijn jaarrond beschermd, waarbij rekening dient te worden gehouden met de nestboom en een verstoringzone tijdens het broedseizoen (75 m).



Foto 8: braakbal

Insecten

Mierenkoepels

Er zijn vier koepelnesten van rode bosmier (mierenhopen) in kaart gebracht. Deze mierenkoepels zijn jaarrond beschermd. De bosmieren zijn een belangrijke voedselbron voor meerdere dieren, zoals de groene specht.



Foto 9: Mierenkoepel bosmieren

Zoogdieren

Vleermuizen

In het plangebied zijn op meerdere plaatsen dode bomen aangetroffen met holten of loszittende schorsplaten. Deze bomen kunnen worden gebruikt door de bosbewonende vleermuissoorten Rosse vleermuis en Ruige dwergvleermuis. Indien deze bomen gebruikt worden zijn ze jaarrond beschermd. Om specifiek onderzoek hiernaar uit te sluiten en vanwege de algemene ecologisch hoge waarden, zijn deze bomen gemarkeerd in het veld.

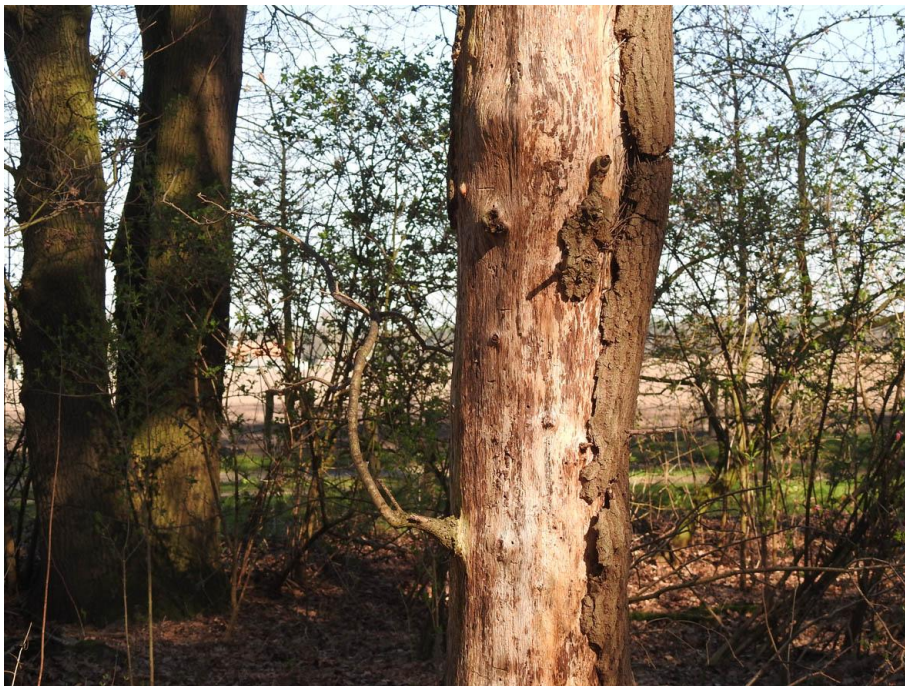


Foto 10: dode bomen met loszittende schorsplaten

Eekhoorn

Aan de zuidkant van het terrein is een eekhoornnest aangetroffen. Eekhoorns gebruiken hun nest voor de winter en als nest om hun jongen groot te brengen. Ze maken meestal meerdere nesten. De in gebruik zijnde nesten zijn beschermd.



Foto 11: eekhoornnest

Das

Op twee locaties in het archeologisch beschermde zuidelijke gebiedsdeel zijn dassenburchten gevonden. Eén burcht leek niet actief in gebruik in voorjaar 2017. De zuidelijke burcht had in april 2017 twee actieve pijpen. De graafoactiviteit was te herkennen aan het vers vergraven zand en het naar buiten gewerkte strooisel bovenop de grazige vegetatie. Het gaat dus om een groter complex van twee burchten met diverse pijpen. Ook niet gebruikte burchten zijn waardevol en kunnen in de loop van het jaar of in andere seizoenen worden gebruikt. Alle burchten zijn jaarrond beschermd met een verstoringszone van 50-200 m.



Foto 13: uitgang van dassenburcht

Conclusie en aanbevelingen

De algemene natuurwaarde van het gebied is laag en er komen weinig strikt/ zwaarder beschermde diersoorten voor. Dit komt vanwege de relatief jonge leeftijd van de houtopstand met bomen met een kleine diameter en weinig structuur (holen, spleten etc). Het bos is soortenarm omdat het eerder in gebruik was als productiebos.

In het algemeen dient bij het bosbeheer op de natuurbegraafplaats gewerkt te worden volgens het protocol Gedragscode Bosbeheer, zodat gewerkt kan worden zonder ontheffing op de Wet natuurbescherming.

In basis geldt dat er geen broedende inheemse vogels mogen worden verstoord. Dit is dus van toepassing op alle werkzaamheden welke leiden tot een mogelijke verstoring. Deze werkzaamheden moeten dan worden uitgevoerd buiten het broedseizoen. Het broedseizoen is een niet vastgestelde periode, omdat dit kan variëren per vogelsoort. (een indicatie is half Maart- eind Juli) Controle op bezette nesten is dus ook noodzakelijk buiten deze periode.

Het advies is om bij de landschapsinrichting van de natuurbegraafplaats rekening te houden met de in kaart gebrachte bomen, burchten en andere ecologisch waardevolle elementen (zie bijlage 1). Om de aanwezige natuurwaarden te behouden zullen al deze elementen gespaard moeten worden. Daarnaast zal er rondom de horsten een verstoringafstand van 75 meter moeten worden gerespecteerd tijdens werkzaamheden, gedurende het broedseizoen.

De das is aanwezig in het zuidelijke deel van de begraafplaats. Door de ligging van dit burchtencomplex aan de rand van het terrein is er weinig kans op verstoring. De actieve pijpen liggen tegen de akkers aan. Daarnaast zal er in dit gedeelte van de begraafplaats niet gegraven worden vanwege de archeologische bescherming. Bij activiteiten binnen de verstoringzone van 50-200 meter, dient rekening gehouden te worden met de aanwezige dassenburchten. Werkzaamheden in de omgeving van deze burcht dienen in de periode juli t/m november te worden uitgevoerd (houdt rekening met overlap broedseizoen vogels).

Om het voorkomen van beschermde flora en fauna vast te leggen en te volgen, wordt geadviseerd om een jaarlijkse natuurmonitoring uit te voeren. Jaarlijkse monitoring van de beschermde soorten kan het gebruik en verplaatsing van waardevolle locaties in beeld brengen, waardoor er kan worden ingespeeld op veranderingen in het gebied. Op basis van de monitoringsresultaten kan het beheerplan van de natuurbegraafplaats worden bijgestuurd.

Wanneer de begraafplaats in gebruik is, is het ook van belang om rekening te houden met de natuurwaarden. Bij de uitgifte van graven zouden de rechthebbenden moeten worden geïnformeerd dat niet tot begraving kan worden overgegaan indien beschermde soorten zich hebben gevestigd op de gereserveerde graflocatie. In een dergelijk geval zou een alternatieve graflocatie beschikbaar moeten worden gesteld.

Bijlagen

1: Overzicht overige waargenomen soorten tijdens de inventarisatiebezoeken in maart en april 2017

Vogels
Boompieper
Goudhaan
Roodborst
Staartmees
Zwarte mees
Vink
Koolmees
Pimpelmees
Groenling
Tjiftjaf
Zanglijster
Houtduif
Merel
Winterkoning
Boomkruiper

Zoogdieren
Ree: op zicht, veegbomen, slaapplaatsen, wissels, krab en graafsporen
Vos: uitwerpselen
Konijn: graafsporen, prenten

Vlinders
Dagpauwoog
Citroenvlinder
Gehakkelde Aurelia

2. Overzichtskaart natuurwaarden

